Primárním cílem modelu je poskytnou komplexní pohled na jednotlivé teorie učení a dát člověku představu o tom, jakým způsobem jsou konstituovány a mohou být propojené s technologiemi. Jsme si vědomi toho, že ve sto znacích není možné zachytit ani didaktiku ani filosofické východisko, dokonce ani ne všechny technologie, které mohou být s daným pojetím spojené. Přesto věříme, že právě tato vizualizace široké palety andragogický i pedagogických koncepcí může být pro čtenáře příjemná a vytvoří mu základní přehled či koncept pro další studium. Současně se snaží být kurátorská - jednotlivé teorie nekončí (nebo v budoucnu končit nebudou) kvartetem rozlišujících pohledů, ale nabízejí možnost jít k pramenům dalšího studia, ať již primární nebo sekundární literatury (knih, stránek, presentací, videí), ať již primárního nebo sekundárního rázu.

Možností, jak s modelem pracovat je více, zde si dovolíme nastínit tři základní cesty:

1. Podle východisek je možné vytvořit skupinu teorií, které jsou člověku sympatické a dále se jim věnovat.

2. Při známé identifikaci teorie se podívat na to, jaké zdroje k tématu jsou a především na technologie, které lze pro rozvoj daného pojetí učení použít.

3. Lze pomocí něj získat základní přehled a diferenci, se kterou lze v pedagogické praxi dále pracovat. Za jedno z největších neštěstí současného vzdělávání považujeme právě paradigmatickou nezakotvenost vzdělavatelů. Model je v tomto ohledu náběhovou orientací, prvním odrazovým můstkem pro vlastní ukotvení se.

JEDNOTLIVÉ ČÁSTI

Metakategorie: Teorie, které mají společný myšlenkový základ či kořen jsou společně uspořádány do společných kategorií. Například hovořit obecně o alternativních pedagogikách nebo o sebeřízeném učení, je nemožné, avšak přitom je důležité ukázat kontext a spojitost těsně propojených přístupů.

Teorie učení: Teorie učení je pro nás alespoň částečně integrální soubor názorů na to, jak má vypadat učení. Nerozlišujeme přitom mezi koncepty pedagogickými, výchovnými či andragogickými, ani mezi teorií a paradigmatem. Necháváme je vzájemně proplétat a inspirovat se navzájem.

Myšlenková východiska: Zachycují určitý pramen nebo pozici, ze které se lze na danou teorii dívat. Hledáme, co říká o svobodě, vzdělávaném i vzdělávajícím, o vzdělání samotném. Opět jen náběhově, avšak s cílem nabídnout základní přehled o tom, která teorie učení je člověku blízká a proč.

Základní didaktická myšlenka: Jakkoli je obtížné do jediné věty (či dokonce jejího úseku) vměstnat celou paradigmatickou teorii, snažíme se nabídnout to, co je podle našeho soudu typické, rozlišující či signifikantní pro daný směr. Více než o uchopení přístupu jde o orientaci.

Osobnosti: Odkazují na zakladatele nebo nejvýraznější osobnosti v oboru. To umožňuje větší narativnost přístupu i snazší dohledání primárních zdrojů.

Technologie: Do této kategorie jsme se snažili zařadit (především online) nástroje a technologie, které umožňují rozvíjet specifický rys daného přístupu. Jestliže si tak člověk vybere určitý pedagogický směr, může k němu snadno identifikovat některé typické nástroje.
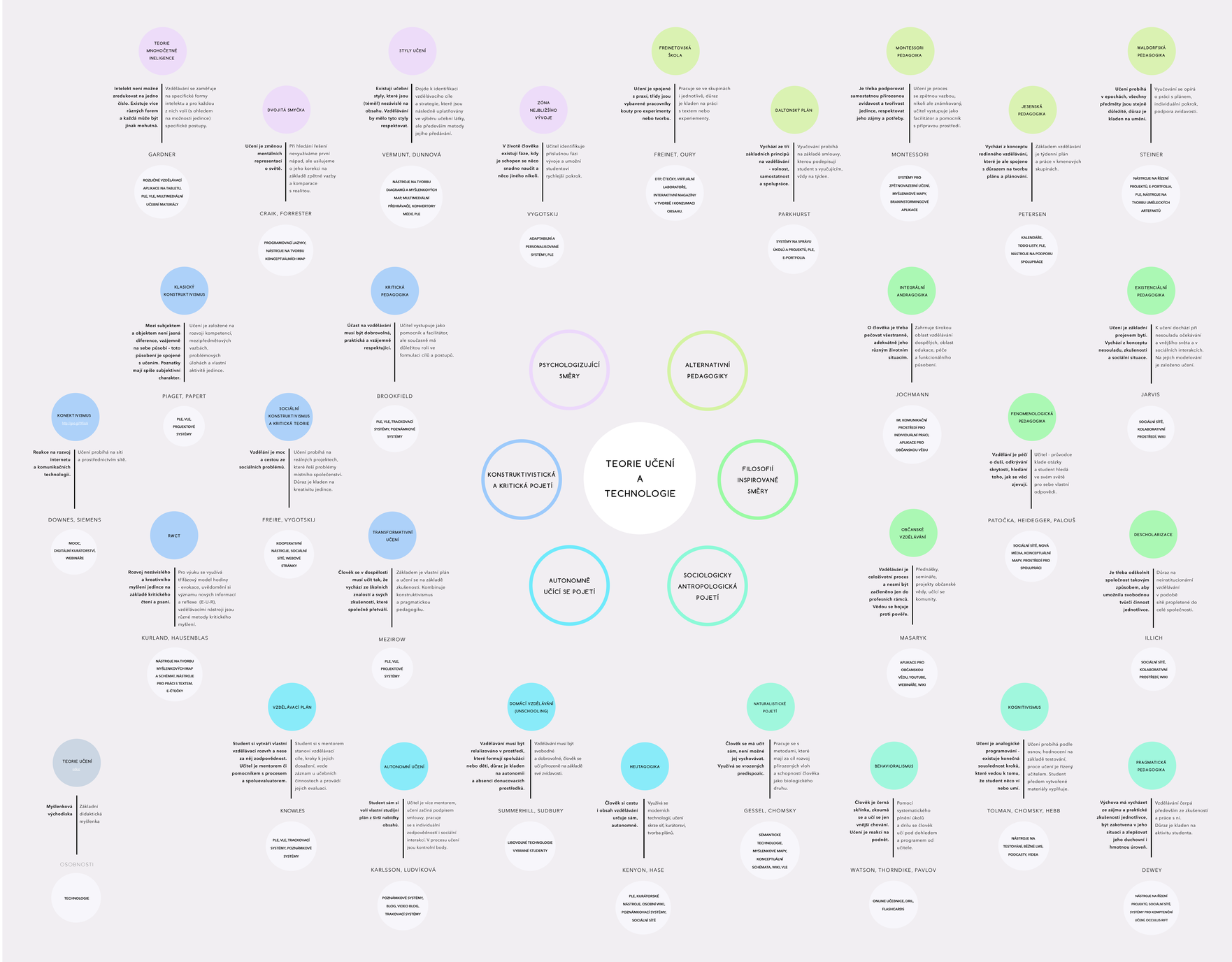
Autor:
Michal ČERNÝ
cerny@kisk.cz
KISK FF MU